Zbiór Orzeczeń

WYROK SĄDU (piąta izba w składzie powiększonym)

z dnia 22 listopada 2018 r.*

Służba publiczna – Urzędnicy – Zatrudnienie – Ogłoszenie o naborze – Rzecznik praw obywatelskich Komisji – Właściwy organ powołujący – Delegowanie kompetencji – Postępowanie – Zasięgnięcie opinii komitetu pracowniczego – Odpowiedzialność

W sprawie T-688/16

Mercedes Janssen-Cases, urzędniczka Komisji Europejskiej, zamieszkała w Brukseli (Belgia), reprezentowana początkowo przez adwokatów J.N. Louisa i N. de Montigny, następnie przez adwokata J.N. Louisa,

strona skarżąca,

przeciwko

Komisji Europejskiej, reprezentowanej początkowo przez Ch. Berardis-Kayser i G. Berscheida, a następnie przez G. Berscheida i L. Radu Bouyon, działających w charakterze pełnomocników,

strona pozwana,

mającej za przedmiot oparte na art. 270 TFUE żądanie, po pierwsze, stwierdzenia nieważności decyzji Komisji z dnia 15 czerwca 2016 r. w sprawie powołania W jako rzecznika praw obywatelskich Komisji i noty z dnia 16 czerwca 2016 r., za pośrednictwem której Komisja poinformowała skarżącą o wyniku postępowania w sprawie naboru, a po drugie, naprawienia szkody, jaką miała ponieść skarżąca,

SĄD (piąta izba w składzie powiększonym),

w składzie: M. van der Woude, prezes, D. Gratsias (sprawozdawca), I. Labucka, A. Dittrich i I. Ulloa Rubio, sędziowie,

sekretarz: M. Marescaux, administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 11 lipca 2018 r.,

wydaje następujący

* Język postępowania: francuski.

Wyrok

Okoliczności powstania sporu

1 W 1977 r. Komisja Wspólnot Europejskich postanowiła o utworzeniu służby mediacyjnej. Misją tej służby jest oferowanie w sposób niezbiurokratyzowany pomocy w rozwiązywaniu problemów występujących w środowisku pracy w celu ograniczenia tak dalece, jak to możliwe, odwoływania się do postępowań poprzedzających wniesienie skargi oraz postępowań sądowych. Skuteczne wypełnienie tej misji skłoniło Komisję do „sformalizowania" działania tej służby. I tak, Komisja przyjęła decyzję C(2002) 601 z dnia 4 marca 2002 r. w sprawie wzmocnionej służby mediacyjnej (zwaną dalej „decyzją w sprawie wzmocnionej służby mediacyjnej"). Zgodnie z art. 6 ust. 3 tej decyzji „[p]rzewodniczący Komisji powołuje rzecznika praw obywatelskich na podstawie propozycji przedstawionej przez dyrektora generalnego ds. personelu i administracji po zasięgnięciu opinii komitetu pracowniczego".

2 Decyzją przewodniczącego Komisji z dnia 8 marca 2012 r. skarżąca, Mercedes Janssen-Cases, została powołana na stanowisko zastępcy rzecznika praw obywatelskich w ramach służby mediacyjnej utworzonej przy Sekretariacie Generalnym Komisji.

3 Poza wykonywaniem obowiązków zastępcy rzecznika praw obywatelskich skarżąca od dnia 28 lutego 2013 r. działała także jako osoba pełniąca obowiązki rzecznika praw obywatelskich, a następnie od dnia 16 grudnia 2013 r. zajmowała to stanowisko czasowo w rozumieniu art. 7 ust. 2 Regulaminu pracowniczego urzędników Unii Europejskiej (zwanego dalej „regulaminem pracowniczym") z mocą wsteczną od dnia 1 marca 2013 r.

4 Decyzją Komisji z dnia 16 października 2013 r. stanowisko głównego radcy „rzecznik praw obywatelskich" zostało przekształcone w stanowisko kierownika wydziału w grupie zaszeregowania AD 13/AD 14.

5 W dniu 10 lutego 2014 r. Komisja opublikowała ogłoszenie o naborze COM/2014/366 dotyczące stanowiska rzecznika praw obywatelskich/kierownika wydziału służby mediacyjnej (grupa zaszeregowania AD 13/AD 14). W dniu 27 lutego 2014 r. skarżąca przedstawiła swą kandydaturę na to stanowisko.

6 Notą z dnia 7 maja 2014 r. zaadresowaną do dyrektor generalnej Dyrekcji Generalnej (DG) ds. Zasobów Ludzkich i Bezpieczeństwa Komisji centralny komitet pracowniczy Komisji wystąpił o przedstawienie mu życiorysów dopuszczonych kandydatów oraz systemu ocen stosowanego przez komisję rekrutacyjną. Centralny komitet pracowniczy zażądał tych informacji w celu sporządzenia opinii, o której mowa w art. 6 ust. 3 decyzji w sprawie wzmocnionej służby mediacyjnej, jako etapu postępowania w sprawie naboru.

7 Notą z dnia 20 czerwca 2014 r. centralny komitet pracowniczy wystąpił do przewodniczącego Komisji o niezatwierdzanie przedłożonej mu przez dyrektor generalną DG ds. Zasobów Ludzkich i Bezpieczeństwa Komisji propozycji desygnacji na stanowisko rzecznika praw obywatelskich dopóty, dopóki wobec nieprzekazania żądanych informacji komitet ten nie będzie w stanie przedstawić swojej opinii.

8 W nocie z dnia 17 października 2014 r. wystosowanej do dyrektor generalnej DG ds. Zasobów Ludzkich i Bezpieczeństwa centralny komitet pracowniczy przedstawił opinię niekorzystną dla kandydata proponowanego przez wspomnianą dyrektor generalną.

9 Notą z dnia 22 lipca 2015 r. DG ds. Zasobów Ludzkich i Bezpieczeństwa poinformowała skarżącą o decyzji przewodniczącego Komisji o zakończeniu postępowania w sprawie naboru bez obsadzenia stanowiska rzecznika praw obywatelskich.

10 W dniu 16 września 2015 r. Komisja postanowiła przywrócić zaszeregowanie stanowiska rzecznika praw obywatelskich do rangi głównego radcy (AD 14/AD 15) oraz zatwierdzić i opublikować ogłoszenie o naborze na wspomniane stanowisko zgodnie z art. 29 ust. 1 lit. a) ppkt (i) i (iii) regulaminu pracowniczego. W myśl tej decyzji decyzja umożliwiająca obsadzenie tego stanowiska miała zostać wydana na podstawie art. 6 ust. 3 decyzji w sprawie wzmocnionej służby mediacyjnej. W dniu 7 października 2015 r. Komisja opublikowała ogłoszenie o naborze COM/2015/1801 dotyczące stanowiska głównego radcy w grupie zaszeregowania AD 14/AD 15 w celu obsadzenia stanowiska rzecznika praw obywatelskich. We wspomnianym ogłoszeniu sprecyzowano, że przewodniczący Komisji powołuje rzecznika praw obywatelskich na podstawie propozycji dyrektora generalnego DG ds. Zasobów Ludzkich i Bezpieczeństwa po zasięgnięciu opinii centralnego komitetu pracowniczego.

11 W dniu 16 października 2015 r. skarżąca przedstawiła swoją kandydaturę na stanowisko rzecznika praw obywatelskich i była jednym z trzech kandydatów dopuszczonych do udziału w egzaminach i rozmowach kwalifikacyjnych przed komisją preselekcyjną oraz przed komitetem doradczym ds. mianowania. Stwierdziwszy, że W, ówczesny kierownik służby medycznej w DG ds. Zasobów Ludzkich i Bezpieczeństwa, był jedynym kandydatem posiadającym wszystkie wymagane kwalifikacje, komitet doradczy ds. mianowania wydał w dniu 25 lutego 2016 r. opinię popierającą jego kandydaturę na stanowisko rzecznika praw obywatelskich.

12 Notą z dnia 13 maja 2016 r., wystosowaną do K. Georgiewy, wiceprzewodniczącej Komisji odpowiedzialnej między innymi za kwestie kadrowe, centralny komitet pracowniczy odpowiedział na wystosowaną 20 kwietnia 2016 r. przez dyrektor generalną DG ds. Zasobów Ludzkich i Bezpieczeństwa Komisji prośbę o zajęcie stanowiska w przedmiocie powołania W na stanowisko rzecznika praw obywatelskich. W tym względzie centralny komitet pracowniczy wyraził niezadowolenie, że prośba o zajęcie stanowiska dotyczyła wyłącznie proponowanego kandydata, mimo że komitet ten nie posiadał informacji dotyczących odrzuconych kandydatów, a w związku z tym nie mógł wydać użytecznej opinii.

13 Decyzją z dnia 15 czerwca 2016 r. Komisja powołała W na stanowisko rzecznika praw obywatelskich, a notą z dnia 16 czerwca 2016 r. poinformowała skarżącą o wyniku postępowania w sprawie naboru (zwanymi dalej „zaskarżonymi decyzjami").

14 W dniu 15 września 2016 r. skarżąca wniosła, na podstawie art. 90 ust. 2 regulaminu pracowniczego, zażalenie na zaskarżone decyzje. Decyzją z dnia 5 stycznia 2017 r. Komisja oddaliła to zażalenie.

Przebieg postępowania i żądania stron

15 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 28 września 2016 r., zgodnie z art. 91 ust. 4 regulaminu pracowniczego, skarżąca wniosła niniejszą skargę.

16 Odrębnym pismem, które wpłynęło do sekretariatu Sądu tego samego dnia, skarżąca złożyła wniosek o zawieszenie wykonania decyzji powołującej W na stanowisko rzecznika praw obywatelskich.

17 W dniu 7 października 2016 r., na podstawie art. 91 ust. 4 regulaminu pracowniczego, postępowanie zostało zawieszone do czasu wydania wyraźnej lub dorozumianej decyzji oddalającej zażalenie, które skarżąca wniosła w dniu 15 września 2016 r. Postępowanie zostało wznowione w dniu 17 stycznia 2017 r. po wyraźnym oddaleniu owego zażalenia.

18 Postanowieniem z dnia 17 lutego 2017 r., Janssen-Cases/Komisja (T-688/16 R, niepublikowanym, EU:T:2017:107), prezes Sądu oddalił wniosek o zawieszenie wykonania decyzji powołującej W na stanowisko rzecznika praw obywatelskich.

19 Na wniosek piątej izby Sąd – na podstawie art. 28 regulaminu postępowania – postanowił przekazać sprawę składowi powiększonemu.

20 W skardze skarżąca wnosi do Sądu o:

– stwierdzenie nieważności zaskarżonych decyzji;

– zasądzenie od Komisji zapłaty kwoty 100 000 EUR tytułem odszkodowania i zadośćuczynienia za wyrządzoną krzywdę;

– obciążenie Komisji kosztami postępowania.

21 Komisja wnosi do Sądu o:

– oddalenie skargi;

– obciążenie skarżącej kosztami postępowania.

Co do prawa

W przedmiocie żądania stwierdzenia nieważności zaskarżonych decyzji

W przedmiocie dopuszczalności

22 Zgodnie z wytycznymi obowiązującymi służby Komisji w zakresie powoływania personelu kierowniczego wyższego szczebla z października 2008 r. jedynie powiadomienie wystosowane do kandydata lub kandydatów, którzy zostali odrzuceni, stanowi akt niekorzystny. Jednakże należy stwierdzić, że o ile powiadomienie to należy postrzegać jako formalne odrzucenie danej kandydatury, które powoduje rozpoczęcie biegu do wniesienia zażalenia w rozumieniu art. 90 regulaminu pracowniczego, o tyle akt kończący postępowanie w sprawie naboru wskazujący na wybór kandydata, jedyny akt przewidziany w spornym ogłoszeniu o naborze, również wywołuje skutki prawne, których nieuniknioną konsekwencją jest wyżej wymienione formalne odrzucenie (zob. podobnie wyrok z dnia 30 czerwca 1983 r., Schloh/Rada, 85/82, EU:C:1983:179, pkt 40).

23 Wynika stąd, że formułowane przez skarżącą w ramach skargi żądania stwierdzenia nieważności są w całości dopuszczalne.

Co do istoty sprawy

24 Na poparcie skargi skarżąca podnosi cztery zarzuty, oparte na:

– naruszeniu art. 6 ust. 3 decyzji w sprawie wzmocnionej służby mediacyjnej;

– naruszeniu art. 27 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej;

– nadużyciu władzy i procedury;

– oczywistym błędzie w ocenie, naruszeniu zasad należytego zarządzania, dobrej administracji, ochrony uzasadnionych oczekiwań i proporcjonalności, a także polityki równości szans.

25 Argumentacja przedstawiana przez skarżącą w ramach zarzutu pierwszego dzieli się na dwie części. W pierwszej części skarżąca podnosi, że kolegium komisarzy nie przysługuje kompetencja do wydania decyzji o powołaniu W na stanowisko rzecznika praw obywatelskich, ponieważ na podstawie art. 6 ust. 3 decyzji w sprawie wzmocnionej służby mediacyjnej decyzja ta leży w gestii przewodniczącego Komisji. Druga część dotyczy naruszenia tego przepisu z powodu nieprawidłowego zasięgnięcia opinii komitetu pracowniczego.

26 W szczególności w ramach pierwszej części zarzutu pierwszego skarżąca podnosi, że na podstawie art. 6 ust. 3 decyzji w sprawie wzmocnionej służby mediacyjnej powołanie rzecznika praw obywatelskich Komisji należy do kompetencji przewodniczącego tej ostatniej, który został wskazany jako organ powołujący w tym konkretnym zakresie zgodnie z art. 2 ust. 1 regulaminu pracowniczego. Powyższa kompetencja przewodniczącego Komisji została wspomniana w ogłoszeniu o naborze, które doprowadziło do spornego postępowania w sprawie naboru. Tymczasem w niniejszej sprawie to Komisja, czyli organ pozbawiony kompetencji w tym zakresie, wydała zaskarżone decyzje, mimo że nie przekazano jej wcześniej wiążących się z tym uprawnień.

27 W ramach drugiej części skarżąca podnosi, że wobec nieprzedstawienia centralnemu komitetowi pracowniczemu akt wszystkich pierwotnie dopuszczonych kandydatów przewidziane w art. 6 ust. 3 decyzji w sprawie wzmocnionej służby mediacyjnej zasięgnięcie opinii komitetu nie odbyło się w sposób prawidłowy. Omawiane zasięgnięcie opinii ma bowiem na celu dostarczenie dyrektorowi generalnemu DG ds. Zasobów Ludzkich i Bezpieczeństwa uzasadnionego stanowiska w przedmiocie osiągnięć, kompetencji i profilu poszczególnych kandydatów. Tymczasem wydanie opinii na temat jednego tylko kandydata zarekomendowanego przewodniczącemu Komisji pozbawia tę opinię skuteczności (effet utile) i przekształca ją w zwykłe potwierdzenie propozycji dyrektora generalnego DG ds. Zasobów Ludzkich i Bezpieczeństwa, na co centralny komitet pracowniczy nigdy by się nie zgodził.

28 Co się tyczy zarzutu szczegółowego dotyczącego braku kompetencji autora zaskarżonych decyzji, Komisja twierdzi, że na mocy art. 6 ust. 3 decyzji w sprawie wzmocnionej służby mediacyjnej delegowała ona uprawnienie do powołania rzecznika praw obywatelskich swojemu przewodniczącemu. Jej zdaniem nic nie stoi zaś na przeszkodzie temu, by Komisja sama skorzystała z tych uprawnień w szczególnym wypadku, gdy – jak w niniejszej sprawie – pełni ona rolę organu powołującego z uwagi na kategorię zaszeregowania, do jakiej należy podlegające obsadzeniu stanowisko zgodnie z jej decyzją C(2013) 3288 final z dnia 4 czerwca 2013 r. w sprawie wykonywania uprawnień powierzonych przez regulamin pracowniczy organowi powołującemu i organowi upoważnionemu do zawierania umów o pracę. Decyzją tą wprowadzono dorozumianą incydentalną zmianę decyzji w sprawie wzmocnionej służby mediacyjnej. Tak czy inaczej, skarżąca nie wykazała, że poniosła szkodę z powodu przyjęcia zaskarżonych decyzji przez kolegium komisarzy. Ponadto art. 6 ust. 3 decyzji w sprawie wzmocnionej służby mediacyjnej nie nakazuje Komisji zasięgnięcia opinii centralnego komitetu pracowniczego na temat wszystkich pierwotnie dopuszczonych kandydatur. Natomiast zdaniem Komisji z przepisu tego wynika, że opinia centralnego komitetu pracowniczego powinna dotyczyć wyłącznie propozycji przedłożonej przewodniczącemu Komisji przez dyrektora generalnego DG ds. Zasobów Ludzkich i Bezpieczeństwa, co wspomniany komitet wydaje się sam akceptować.

29 Co się tyczy pierwszej części, z art. 6 ust. 3 decyzji w sprawie wzmocnionej służby mediacyjnej wynika, że przewodniczący Komisji powołuje rzecznika praw obywatelskich. W tym względzie omawiany przepis należy postrzegać jako akt, na podstawie którego Komisja ustala organ powołujący właściwy w danym zakresie w rozumieniu art. 2 ust. 1 regulaminu pracowniczego.

30 W tych ramach nie może przekonywać argument Komisji, zgodnie z którym na podstawie art. 6 ust. 3 decyzji w sprawie wzmocnionej służby mediacyjnej „delegowała" ona na swojego przewodniczącego uprawnienie do powołania rzecznika praw obywatelskich i może w związku z tym sama skorzystać z tego uprawnienia, jeżeli uzna to za wskazane.

31 Delegowanie kompetencji stanowi bowiem akt, który pozbawia organ delegujący kompetencji delegowanej na organ upoważniony (zob. podobnie wyrok z dnia 13 czerwca 1958 r., Meroni/Wysoka Władza, 10/56, EU:C:1958:8, s. 77, 78). Delegowanie kompetencji wywołuje zatem skutek w postaci przekazania uprawnień, który wiąże się z zakazaniem organowi delegującemu powoływania się na przekazaną kompetencję pod rygorem obarczenia jego decyzji wadą braku właściwości. Organ delegujący może na nowo wykonywać daną kompetencję, pod warunkiem że uprzednio wyda akt, na mocy którego odzyska delegowaną kompetencję. Skoro bowiem w przypadku delegowania kompetencji konieczne jest wydanie wyraźnego aktu przekazującego dane uprawnienie (wyrok z dnia 13 czerwca 1958 r., Meroni/Wysoka Władza, 9/56, EU:C:1958:7, s. 42), to zasada pewności prawa, która leży u źródła formalnego charakteru czynności delegowania kompetencji, wymaga, by odzyskanie kompetencji odbyło się w drodze wydania wyraźnego aktu.

32 A zatem jeżeli założyć, że mechanizm ustalania właściwego organu powołującego przewidziany w art. 2 ust. 1 regulaminu pracowniczego należy zakwalifikować jako delegowanie kompetencji lub że mechanizm ten powinien zostać zrównany z takim delegowaniem, to twierdzenie Komisji, że jest ona właściwa samodzielnie, w miejsce jej przewodniczącego, skorzystać z uprawnienia do powołania rzecznika praw obywatelskich, jeżeli uzna to za wskazane, narusza wywoływany przez takie „delegowanie" skutek pozbawienia kompetencji.

33 Jednakże należy zauważyć, że zgodnie z decyzją C(2013) 3288 final, o której mowa w pkt 28 powyżej, wydaną na podstawie art. 2 ust. 1 regulaminu pracowniczego, kolegium komisarzy jest organem powołującym właściwym w zakresie powoływania głównego radcy na podstawie art. 29 ust. 1 lit. a) ppkt (i) i (iii) regulaminu pracowniczego.

34 Otóż jak zostało wskazane w pkt 10 powyżej, decyzją z dnia 16 września 2015 r. Komisja postanowiła przywrócić stanowisko rzecznika praw obywatelskich do rangi głównego radcy (grupa zaszeregowania AD 14/AD 15).

35 Zważywszy na te okoliczności, zaistniałe po wydaniu decyzji w sprawie wzmocnionej służby mediacyjnej, organem powołującym właściwym do powołania rzecznika praw obywatelskich Komisji jest kolegium komisarzy. W tym kontekście zawarte w decyzji z dnia 16 września 2015 r. odesłanie do art. 6 ust. 3 decyzji w sprawie wzmocnionej służby mediacyjnej należy rozumieć jako odnoszące się nie do organu właściwego do powołania rzecznika praw obywatelskich, lecz do formy, jakiej organ ten, czyli Komisja, musi przestrzegać w ramach procedury prowadzącej do powołania rzecznika praw obywatelskich, zwłaszcza w zakresie dotyczącym zasięgnięcia opinii komitetu pracowniczego. W ten sam sposób należy odczytywać także podobne odesłanie zawarte w ogłoszeniu o naborze.

36 W konsekwencji Komisja była organem powołującym właściwym do wydania decyzji z dnia 15 czerwca 2016 r. w sprawie powołania W na stanowisko rzecznika praw obywatelskich, a ponadto decyzja ta została przyjęta, co wynika z protokołu z 2173. posiedzenia Komisji, na wniosek jej przewodniczącego. Wynika z tego, że pierwszą część zarzutu pierwszego należy oddalić.

37 Co się tyczy drugiej części zarzutu pierwszego, należy przypomnieć, że zgodnie z art. 6 ust. 3 decyzji w sprawie wzmocnionej służby mediacyjnej organ decyzyjny powołuje rzecznika praw obywatelskich „po zasięgnięciu opinii komitetu pracowniczego".

38 W tym względzie, jak zostało przedstawione w pkt 35 i 36 powyżej, nawet jeżeli Komisja była organem powołującym właściwym do wydania decyzji w sprawie powołania W na stanowisko rzecznika praw obywatelskich, wszystkie pozostałe wymogi proceduralne ustanowione w art. 6 ust. 3 decyzji w sprawie wzmocnionej służby mediacyjnej dalej miały zastosowanie. Komisja nie kwestionuje zresztą obowiązku organu decyzyjnego polegającego na zasięgnięciu opinii komitetu pracowniczego na podstawie tego ostatniego przepisu.

39 Jak podnosi sama Komisja, art. 6 ust. 3 decyzji w sprawie wzmocnionej służby mediacyjnej należy interpretować w ten sposób, że wymaga on, by zasięgnięcia opinii komitetu pracowniczego dokonywał organ odpowiedzialny za podjęcie ostatecznej decyzji kończącej postępowanie. Ponadto, chociaż to zasięgnięcie opinii stanowi zwykłe prawo do bycia wysłuchanym i nie pociąga za sobą przyznania komitetowi pracowniczemu prawa do współdecydowania z organem decyzyjnym, musi ono zapewniać możliwość wpływu na treść przyjętego aktu (zob. podobnie wyrok z dnia 6 marca 2001 r., Dunnett i in./EBI, T-192/99, EU:T:2001:72, pkt 89, 90), który to akt wiąże się z korzystaniem z istotnego zakresu uznania (wyrok z dnia 12 lutego 1987 r., Bonino/Komisja, 233/85, EU:C:1987:82, pkt 5).

40 W tym kontekście skuteczny charakter omawianego zasięgnięcia opinii może zostać zagwarantowany tylko wówczas, gdy opinia odnosi się do przedmiotu, którego dotyczyć będzie ocena organu podejmującego ostateczną decyzję. A zatem zasięgnięcie opinii komitetu pracowniczego powinno dotyczyć tych samych kandydatów, których dotyczyć będzie ocena dokonywana przez dany organ. Owo zasięgnięcie opinii byłoby bowiem pozbawione skuteczności, gdyby komitet pracowniczy miał sformułować swoją opinię wyłącznie w odniesieniu do jednego kandydata, mimo że organ decyzyjny podjął się oceny kilku kandydatów przed dokonaniem wyboru tego jednego kandydata.

41 W niniejszej sprawie, po pierwsze, z opinii komitetu doradczego ds. mianowania z dnia 25 lutego 2016 r. wynika, że komitet ten poddał ocenie trzech kandydatów i zdecydował o zarekomendowaniu przyjęcia kandydatury W na sporne stanowisko (zob. pkt 11 powyżej). Zostało również wskazane, że wspomniany komitet przekazał kolegium komisarzy karty oceny oraz życiorysy trzech kandydatów.

42 Po drugie, należy przypomnieć, że organowi powołującemu, który podejmuje ostateczną decyzję o powołaniu, należy zapewnić możliwość poznania i dokonania samodzielnej oceny czynników, które na każdym etapie postępowania w sprawie naboru prowadziły, na poszczególnych szczeblach administracji, z którymi się konsultowano, takich jak komitet doradczy ds. mianowań, do wydawania przedstawianych mu opinii doradczych (zob. podobnie wyrok z dnia 15 października 2014 r., Trybunał Obrachunkowy/BF, T-663/13 P, EU:T:2014:883, pkt 25).

43 W tym kontekście protokół z 2173. posiedzenia Komisji, na którym przyjęto decyzję z dnia 15 czerwca 2016 r. w sprawie powołania W, wskazuje, zgodnie z opinią komitetu doradczego ds. mianowań z dnia 25 lutego 2016 r., że kolegium komisarzy rozpatrywało akta trzech kandydatów na sporne stanowisko poddanych ocenie przez ten komitet. Zgodnie z tym protokołem Komisja zapoznała się w szczególności z opinią komitetu doradczego ds. mianowań z dnia 25 lutego 2016 r. i dokonała porównania osiągnięć kandydatów pod kątem specyfiki rozpatrywanego stanowiska. W tym względzie omawiany protokół wskazuje, że Komisja rozważyła ich kompetencje, osiągnięcia i zachowanie w ramach służby i zdecydowała o wyborze W na to stanowisko.

44 Po trzecie, z noty z dnia 13 maja 2016 r. wystosowanej przez centralny komitet pracowniczy do wiceprzewodniczącej Komisji odpowiedzialnej między innymi za kwestie kadrowe wynika, że komitet ten otrzymał od dyrektor generalnej DG ds. Zasobów Ludzkich i Bezpieczeństwa prośbę o zajęcie stanowiska w dniu 20 kwietnia 2016 r., czyli po przedłożeniu kolegium komisarzy rekomendacji komitetu doradczego ds. mianowań, a prośba o zajęcie stanowiska dotyczyła wyłącznie kandydata, którego powołanie zostało zarekomendowane kolegium komisarzy, a nie trzech kandydatur, które zostały przedstawione temu kolegium.

45 Komisja nie przeczy, że centralnemu komitetowi pracowniczemu zostały przekazane do zaopiniowania wyłącznie informacje dotyczące kandydatury W. W konsekwencji kolegium komisarzy skorzystało z przysługującego mu uznania w przedmiocie, który nie pokrywał się z przedmiotem zdefiniowanym na potrzeby zasięgnięcia opinii centralnego komitetu pracowniczego (zob. pkt 12 powyżej).

46 W tych okolicznościach należy stwierdzić, że nie zostały spełnione wymogi minimalne gwarantujące skuteczność zasięgnięcia opinii komitetu pracowniczego i zobowiązujące do tego, by komitet ten mógł sformułować opinię na temat kandydatów, których instancja decyzyjna będzie oceniać na potrzeby podjęcia ostatecznej decyzji.

47 Wynika stąd, że – jak podnosi skarżąca w ramach drugiej części zarzutu pierwszego – decyzja z dnia 15 czerwca 2016 r. w sprawie powołania W na stanowisko rzecznika praw obywatelskich Komisji została, w zakresie dotyczącym zasięgnięcia opinii komitetu pracowniczego, przyjęta z naruszeniem art. 6 ust. 3 decyzji w sprawie wzmocnionej służby mediacyjnej i z tego względu należy stwierdzić jej nieważność bez potrzeby badania pozostałych zarzutów podniesionych na poparcie skargi.

48 W związku z tym, że nota z dnia 16 czerwca 2016 r., którą skarżąca została poinformowana o zakończeniu i niekorzystnym dla niej wyniku postępowania, również zaskarżona (zob. pkt 13 i 22 powyżej), została wyraźnie oparta na wyborze dokonanym na korzyść innego kandydata, a decyzja, którą dokonano tego wyboru, narusza art. 6 ust. 3 decyzji w sprawie wzmocnionej służby mediacyjnej, co prowadzi do stwierdzenia jej nieważności, należy również stwierdzić nieważność tej noty.

W przedmiocie żądania odszkodowawczego

49 Skarżąca podnosi, że z uwagi na liczbę spraw, którymi zajmowała się jako zastępca rzecznika praw obywatelskich, osoba pełniąca obowiązki rzecznika praw obywatelskich oraz jako osoba zajmująca czasowo stanowisko rzecznika praw obywatelskich w następstwie zaskarżonych decyzji, jej dobre imię i wiarygodność zawodowa doznały uszczerbku. Ponadto decyzje te pozbawiają jej jakiejkolwiek możliwości dostępu do grupy zaszeregowania AD 14. Zważywszy ponadto na fakt, że przez ponad trzy lata sprawowała ona wspomniane funkcje w warunkach niepewności i obawy, uważa ona za właściwe odszkodowanie w wysokości 100 000 EUR jako zadośćuczynienie za krzywdę i naprawienie szkody, za które odpowiedzialność można przypisać Komisji.

50 Z kolei Komisja podkreśla zgodny z prawem charakter wszystkich swych działań, wobec czego na poparcie spornego żądania odszkodowawczego, ściśle powiązanego z żądaniem stwierdzenia nieważności zaskarżonych decyzji, nie może być powoływana jakakolwiek bezprawność.

51 W dziedzinie sporów dotyczących stosunków pomiędzy instytucjami i urzędnikami prawo do odszkodowania jest uzależnione od zaistnienia trzech przesłanek: bezprawności zarzucanego instytucjom postępowania, rzeczywistego charakteru szkody oraz istnienia związku przyczynowego między zarzucanym postępowaniem a podnoszoną szkodą (wyrok z dnia 12 lipca 2011 r., Komisja/Q, T-80/09 P, EU:T:2011:347, pkt 42).

52 Po pierwsze, skarżąca zwraca uwagę na związek przyczynowy między zaskarżonymi decyzjami a krzywdą, jaką miała ponieść w następstwie wywołanego tymi decyzjami wrażenia, że wybrany kandydat ma lepsze kwalifikacje niż ona.

53 Jednakże okoliczność, że na stanowisko tego rodzaju jak tu omawiane mógł zostać wybrany inny kandydat, nie może sama w sobie wyrządzić szkody kandydatom, którzy nie zostali ostatecznie wybrani. W istocie, jakkolwiek wybór ten oznacza, że inny kandydat został uznany za bardziej zasługującego na to stanowisko, to okoliczność ta nie wiąże się z jakąkolwiek negatywną oceną osiągnięć innych kandydatów, tym bardziej gdy doszli oni do etapu wpisu na listę osób rozpatrywanych przez komitet doradczy ds. mianowań, tak jak miało to miejsce w przypadku skarżącej.

54 W każdym razie, nawet jeżeli prawdą jest, że na poparcie skargi skarżąca podniosła zarzut, w tym wypadku zarzut czwarty, dotyczący oceny jej osiągnięć w porównaniu z osiągnięciami W, nie zmienia to faktu, iż orzeczona niniejszym wyrokiem nieważność decyzji z dnia 15 czerwca 2016 r. o powołaniu

tego ostatniego na stanowisko rzecznika praw obywatelskich została stwierdzona ze względów podnoszonych przez skarżącą w ramach zarzutu pierwszego. W tym kontekście akt, który zawiera wnioski dotyczące przeprowadzonej w niniejszym wypadku porównawczej oceny osiągnięć, jest nieważny zgodnie z art. 264 akapit pierwszy TFUE, a Komisja zgodnie z art. 266 TFUE zostaje zobowiązana do podjęcia środków, które zapewnią wykonanie niniejszego wyroku.

55 Wynika stąd, że na obecnym etapie podnoszona przez skarżącą krzywda nie jest jeszcze w każdym wypadku pewna.

56 Po drugie, skarżąca twierdzi, że odrzucenie jej kandydatury w sposób bezprawny pozbawiło jej możliwości dostępu do grupy zaszeregowania AD 14.

57 W tym względzie wystarczy jednak wskazać, że nie ma gwarancji, iż w braku stwierdzonej niezgodności z prawem skarżąca zostałaby wybrana na sporne stanowisko ani że uzyskałaby dostęp do grupy zaszeregowania AD 14. Ten element szkody nie jest zatem tak czy inaczej bezpośrednio powiązany przyczynowo ze stwierdzoną niezgodnością z prawem.

58 Ponadto w zakresie, w jakim omawiane tu twierdzenia można rozumieć jako odnoszące się do naprawienia szkody wynikającej nie z zaskarżonych decyzji, ale z postępowania Komisji przed opublikowaniem ogłoszenia o naborze COM/2015/1801, należy zauważyć, że są one niedopuszczalne z powodu niewyczerpania drogi prawnej poprzedzającej wniesienie skargi. Zapytana w tym zakresie podczas rozprawy skarżąca stwierdziła, że postępowanie to było bardzo ściśle powiązane z zaskarżonymi decyzjami. Niemniej jednak należy stwierdzić, że wskazane postępowanie różni się ze swej natury od wyboru dokonanego na podstawie decyzji z dnia 15 czerwca 2016 r. w sprawie powołania W na stanowisko rzecznika praw obywatelskich. W konsekwencji pkt 192–194 zażalenia skarżącej, poświęcone temu postępowaniu, należy rozumieć jako żądanie w rozumieniu art. 90 regulaminu pracowniczego. Tymczasem nie wniesiono zażalenia w następstwie oddalenia tego żądania w decyzji z dnia 5 stycznia 2017 r. (zob. pkt 14 powyżej).

59 Niezależnie od wszystkiego prawdą jest, że zgodnie z art. 7 ust. 2 regulaminu pracowniczego okres czasowego powierzenia stanowiska nie przekracza jednego roku, z wyjątkiem przypadków, w których dokonano takiego powierzenia w celu zastąpienia urzędnika, którego oddelegowano, w interesie służby, na inne stanowisko, powołano do służby wojskowej lub który jest nieobecny z powodu przedłużającego się zwolnienia chorobowego. Prawdą jest również to, że skarżąca zajmowała czasowo stanowisko rzecznika praw obywatelskich od dnia 1 marca 2013 r. do dnia 1 października 2016 r., mimo że powody czasowego powierzenia jej tego stanowiska nie zaliczają się do tych, które mogą usprawiedliwiać przedłużenie takiego powierzenia na okres ponad roku.

60 Niemniej jednak z art. 7 ust. 2 regulaminu pracowniczego wynika, że począwszy od czwartego miesiąca po objęciu takiego stanowiska urzędnikowi przysługuje dodatek wyrównawczy, co wyklucza jakikolwiek związek przyczynowy ze szkodą finansową.

61 Wreszcie, co się tyczy krzywdy wynikającej ze stanu niepewności, w jakim znajdowała się skarżąca, należy wskazać, że postępowanie w sprawie naboru COM/2014/366 zostało zakończone bez wyłonienia kandydata, co było korzystne dla skarżącej, która nie została wówczas zarekomendowana i która mogła w ten sposób dalej pełnić obowiązki rzecznika praw obywatelskich ad interim. W pozostałym zakresie fakt, że skarżąca pełniła swoje obowiązki w czasie trwania postępowania zainicjowanego ogłoszeniem o naborze COM/2015/1801, jest nierozerwalnie związany z każdą sytuacją, gdy do celów obsadzenia stanowiska konieczne jest przeprowadzenie postępowania konkursowego. Z taką sytuacją jest także nierozerwalnie związana niepewność wywołana tego rodzaju postępowaniem konkursowym u wszystkich uczestniczących w niej kandydatów.

62 W tym kontekście okoliczność, że współpracownicy skarżącej nie rozumieli przyczyn, dla których Komisja nie zakończyła na czas postępowań mających na celu obsadzenie stanowiska rzecznika praw obywatelskich, nie może, nawet gdyby została dowiedziona, szkodzić wizerunkowi skarżącej.

63 W konsekwencji żądanie odszkodowawcze należy oddalić.

W przedmiocie kosztów

64 Zgodnie z art. 134 § 1 regulaminu postępowania kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Ponieważ Komisja zasadniczo przegrała sprawę, należy – zgodnie z żądaniem skarżącej – obciążyć ją kosztami postępowania, w tym kosztami postępowania w przedmiocie środków tymczasowych.

Z powyższych względów

SĄD (piąta izba w składzie powiększonym)

orzeka, co następuje:

1) Stwierdza się nieważność decyzji Komisji Europejskiej z dnia 15 czerwca 2016 r. w sprawie powołania W jako rzecznika praw obywatelskich Komisji i noty z dnia 16 czerwca 2016 r., za pośrednictwem której Komisja poinformowała Mercedes Janssen-Cases o wyniku postępowania w sprawie naboru na to stanowisko.

2) W pozostałym zakresie skarga zostaje oddalona.

3) Komisja Europejska zostaje obciążona kosztami postępowania, w tym kosztami postępowania w przedmiocie środków tymczasowych.

Van der Woude Gratsias Labucka

Dittrich Ulloa Rubio

Wyrok ogłoszono na posiedzeniu jawnym w Luksemburgu w dniu 22 listopada 2018 r.

Podpisy